

Domeniul fundamental Arhitectură

Domeniul de specialitate Arhitectură

Teză de abilitare

Rolul arhitectului în protejarea autenticității patrimoniului urban

REZUMAT

Candidat

Șef lucrări Dr. Arh. Iasmina Onescu
Facultatea de Arhitectură și Urbanism,
Universitatea Politehnica Timișoara

- Timișoara -
2022

Teza de abilitare „Rolul arhitectului în protejarea patrimoniului urban” prezintă domeniile de cercetare și temele de studiu și de lucru parcurse de către autoare în ultimii ani, punând accent pe rolul arhitectului în cadrul diverselor etape de cercetare, înțelegere, proiectare, marcând contribuțiile personale și viitoarele direcții de cercetare.

Lucrarea începe prin abordarea tematicii patrimoniului, arătând faptul că protejarea patrimoniului construit reprezintă un proces complex, multidisciplinar, ce necesită o abordare holistică în cadrul unei echipe pluridisciplinare de specialiști, echipă în cadrul căreia arhitectul are un rol determinant.

Prima parte a tezei se referă la definirea percepțiilor în protejarea patrimoniului la scară macro și urmărește în principal realizările științifice ale autoarei. În cadrul acestui capitol sunt amintite rezultate obținute în urma cercetării realizate pe perioada studiilor doctorale, cercetare ce stă la baza prezentei teze, percepții arhitecturale în domeniul diagnozei structurilor istorice, dar și abordări științifice ale unor studii de caz privind proiecte de restaurare și consolidare pentru clădiri istorice cu diferite tipuri de structură. Eforturile cercetării s-au concretizat în 26 de articole științifice, dintre care două articole științifice în reviste indexate ISI Arts & Humanities Citation Index, cu factor de impact, un articol științific în reviste indexate Scopus-Copernicus, trei articole in extenso în reviste de specialitate sau recunoscute în domenii conexe, două studii in extenso apărute în volume colective publicate la edituri de prestigiu, precum și 18 publicații in extenso în lucrări ale conferințelor științifice de arhitectură, urbanism, peisagistic, design și restaurare, precum și ale științelor conexe, la nivel internațional și național (dintre care 12 indexate ISI Web of Science, și 3 indexate Scopus). Rezultatele cercetării au fost diseminate prin participarea la 15 conferințe. Articolele științifice ale autoarei au în momentul de față peste 150 de citări în Google Scholar, peste 100 de citări în Scopus, respectiv peste 50 de citări în Web of Science, iar indicele personal Hirsch este 7 în Google Scholar, 6 în Scopus și 4 în Web of Science. Ca recunoaștere a cercetării efectuate până în prezent, autoarea a fost invitată să devină recenzor pentru revista Journal of Building Engineering, revista cu impact factor 5.18, situată în quartila Q1.

În anul 2021, echipa de cercetare din care face parte autoarea a câștigat un important contract internațional de cercetare, COST ACTION CA20139. Pentru doi ani la rând, a primit invitația de a susține un seminar cu tematica Vulnerabilitatea clădirilor din zona istorică a orașului Timișoara în cadrul programului internațional de studii masterale DYCLAM+, la Universitatea Federico II di Napoli, Italia.

În anul 2022 a câștigat un grant de cercetare pentru tinerii cercetători din România, competiție organizată de către Academia Oamenilor de Știință din România, în domeniul riscului seismic, în calitate de director de proiect.

Toate aceste realizări atestă recunoașterea la nivel internațional a cercetării realizate în domeniul evaluării vulnerabilității zonelor urbane istorice și contribuția personală adusă domeniului.

Cea de a doua parte a tezei se focusează asupra realizărilor profesionale, ilustrând tematica edificării percepțiilor în arhitectură, la scară micro și prezentând o serie de proiecte de arhitectură reprezentative pentru formarea autoarei. Se abordează tematici precum contemporaneitatea patrimoniului construit, percepții artistice în spații istorice, funcționalitate și relații arhitecturale, repere urbane și sociale, micro-comunități în cadrul orașului sau universul individual în cadrul comunității.

Pe parcursul anilor de la obținerea diplomei de arhitect autoarea a activat în cadrul a două birouri de proiectare. În cadrul primului dintre acestea, Atelier Brevior, a realizat perioada de stagiu. Ulterior, activând în cadrul 3DSN Design Studio, a colaborat în proiectarea de spații rezidențiale, spații hoteliere, amenajarea spațiilor interioare pentru locuințe, cabinete, hoteluri etc. Pentru o perioadă de 2 ani, a avut de asemenea o colaborare cu societatea KUXA, coordonând proiectarea mobilierului de bucătărie pentru peste 30 de beneficiari.

În cadrul colaborării cu biroul de proiectare de arhitectură 3DSN Design Studio, colaborare ce are loc și în prezent, a avut ocazia de face parte din echipa de proiectare a unei locuințe unifamiliale ce a fost nominalizată la premiile anuale de arhitectură organizate de către Ordinul Arhitecților Timiș în anul 2022, respectiv la premiile Bienalei Timișorene de Arhitectură în anul 2020. Aceste nominalizări atestă faptul că proiectele realizate în sfera profesională sunt apreciate și valoroase.

Cea de a treia parte a lucrării de abilitare tratează subiectul teoretizării percepțiilor, transpuse în realizări academice și didactice reprezentative pentru ultimii ani. În acest capitol se abordează subiecte precum problematica vulnerabilității seismice, holistica procesului de restaurare, provocarea procesului creativ, digitalizarea procesului creativ, dar și percepția inversă. De asemenea, sunt subliniate principalele activități de tip ateliere, excursii de studiu etc., dar și recunoașterea pe plan internațional prin intermediul mobilităților de formare sau a participării la evenimente diverse.

Începând cu anul universitar 2015-2016, autoarea a desfășurat activități didactice și de cercetare în cadrul Facultății de Arhitectură și Urbanism, ca asistent de cercetare, iar din anul

Arhitectură antiseismică și Urbanism antiseismic.

Împreună, toată activitatea didactică și academică îl permite să aibă o abordare holistică asupra profesiei de arhitect și să transmită mai departe într-o manieră multidisciplinară bazele proiectării de arhitectură, ținând cont de principiile de proiectare sustenabilă, de principiile de proiectare la seism, respectiv de principiile de restaurare și regenerare patrimonială.

În încheierea lucrării, autoarea prezintă propunerea de dezvoltare a carierei universitare, urmărind să desfășoare în viitor activități de cercetare, vizibilitate, internaționalizare, teoretizare, predare, îndrumare, coordonare, management, creație și experimentare. Nu în ultimul rând, marchează foarte clar viitoarele direcții de cercetare pentru viitorii candidați la studii doctorale în domeniul arhitecturii, care sunt structurate în patru categorii importante pentru patrimoniul arhitectural: vulnerabilitate și risc, restaurare și regenerare, strategii urbane, respectiv abordări multidisciplinare.

În concluzie, prin atingerea obiectivelor pe plan științific, profesional și academic, autoarea consideră că va reuși să aducă o contribuție importantă la dezvoltarea cercetării în domeniul protejării patrimoniului arhitectural, la o mai bună pregătire profesională a studenților arhitecți, respectiv la creșterea vizibilității pe plan internațional a Facultății de Arhitectură și Urbanism Timișoara, a Centrului de Cercetare în Urbanism și Arhitectură, respectiv a Universității Politehnica Timișoara.

Rolul arhitectului în protejarea autenticității patrimoniului urban